

กระบี่กระบอง : มรดกภูมิปัญญาไทยและทิศทางการศึกษาเพื่อครูยุคใหม่

กานต์พิชชา จันทาพูน*

ต่อศักดิ์ แก้วจรัสวิไล**

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอกระบี่กระบองรูปแบบของมรดกภูมิปัญญาไทยในการหาทิศทางการศึกษาเพื่อครูยุคใหม่ โดยเน้นถึงความจำเป็นในการสร้างความเข้าใจในสังคมและการปรับปรุงวิธีการสอนเพื่อให้กระบี่กระบองได้รับการยอมรับในวงการศึกษาปัจจุบัน แม้จะเป็นศิลปะการป้องกันตัวที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมและคุณประโยชน์ด้านพลศึกษา กระบี่กระบองยังคงถูกลดคุณค่า เนื่องจากวิธีการสอนที่ไม่ได้ปรับปรุงให้เข้ากับยุคสมัย บทความนี้นำเสนอกรอบแนวทางสำหรับการพัฒนาทักษะการสอนและการเรียนรู้กระบี่กระบองที่สนับสนุนให้ครูสามารถปรับการสอนให้สอดคล้องกับทักษะที่นักเรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องการ ซึ่งจะส่งเสริมให้กระบี่กระบองเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์และกระตุ้นความสนใจของนักเรียนในปัจจุบัน

คำสำคัญ : กระบี่กระบอง, ทิศทางการศึกษา, ครูยุคใหม่

*คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุพรรณบุรี

**คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ติดต่อผู้พิมพ์ : กานต์พิชชา จันทาพูน E-mail: kanphisha.j@ku.th มือถือ : 088-8772595

Received December, 10 2024 ; Revised April, 15 2025 ; Accepted December, 14 2025

Krabi Krabong: Thai Cultural Heritage and Educational Directions for Modern Teachers

Kanphisha Juntapoon^{*}Toasak Kawjaratwilail^{**}

Abstract

This article presents a conceptual framework for positioning *Krabi Krabong*, a form of Thai intangible cultural heritage, within contemporary educational directions for the new generation of teachers. It highlights the necessity of fostering social understanding and enhancing instructional approaches to increase the recognition of *Krabi Krabong* in modern educational contexts. Despite its cultural significance and pedagogical benefits as a traditional martial art, *Krabi Krabong* has been undervalued due to outdated teaching methods that do not align with current educational demands. This article proposes a pedagogical framework aimed at improving teaching and learning competencies, enabling teachers to adapt their instructional practices to the skills required of learners in the 21st century. By doing so, *Krabi Krabong* can become an engaging and meaningful component of creative physical education that resonates with today's students.

Keywords: Krabi Krabong, Educational directions, Modern teachers

^{*}Lecture, Faculty of Education, Thailand Sports University Suphan Buri Campus

^{**}Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University

Contract : kanphisha Juntapoon E-mail.: kanphisha.j@ku.th Mobile : 088-8772595

บทนำ

กีฬากระป๋องได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ ในปี พ.ศ. 2554 (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2559) เป็นศิลปะการต่อสู้แบบดั้งเดิมของไทยที่มีบทบาทสำคัญในด้านวัฒนธรรมและยุทธศาสตร์การทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตามนโยบายการจัดการศึกษา อย่างไรก็ตาม แม้กระป๋องจะมีคุณค่าในด้านการพัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจ รวมถึงเสริมสร้างวินัยและทักษะการต่อสู้ แต่ในยุคปัจจุบันกลับถูกลดความสำคัญลงเนื่องจากการรับรู้ในสังคมที่ไม่ตรงกับเป้าหมายดั้งเดิม กระป๋องจึงกลายเป็นกีฬาที่บางส่วนของสังคมมองว่าเป็นเพียงกิจกรรมเพื่อความบันเทิงหรือล่าสมัย

อนึ่ง วิชิต ชีเชิฐ (2561) กล่าวไว้ว่า กระป๋อง มีระบบ ระเบียบ มีไม้รื้อสืบทอดชัดเจน โดยอาจารย์นาคกับเหตุผลที่ว่า เรียนทำไม คืออย่างไร มีประโยชน์อะไร ซึ่งอาจารย์นาคทำให้เหล่าบรรดาลูกศิษย์หลงใหลที่ว่าต้องรักษากระป๋องไว้ และฟอง เกิดแก้ว (2561) หนึ่งในลูกศิษย์รุ่นสุดท้ายของอาจารย์นาคฯ ยังกล่าวอีกว่า ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวที่หลายคนมักเข้าใจผิดว่ากระป๋อง คือ วิชาหนึ่งที่สอนเรื่อง ก้าว ชิด ยก ซึ่งมันไม่ใช่แค่นั้น ครูบาอาจารย์ได้นำวิชาไปเผยแพร่ แต่กลับสอนต่างกัน จึงทำให้เกิดหลากหลายสำนักขึ้นมา ซึ่งมีความแตกต่างในทางที่ดี และยอมทำให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย แต่สิ่งเดียวที่กระป๋องยังคงมีอยู่ คือ รากเหง้าของกระป๋อง โดย อาจารย์นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา สุดท้ายแล้วตามประเพณีไทยโบราณ มีการไหว้ครูและสวมมงคลเพื่อให้ระลึกถึงครูบาอาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาอยู่เสมอ (กรมพลศึกษา, 2558) เมื่อกระแสของละครโทรทัศน์เรื่อง บุพเพสันนิวาส เกิดปรากฏการณ์กับผู้ที่ได้ดูละครเรื่องนี้ ได้พากันรำลึกถึงวัฒนธรรมไทย ศิลปะ การแต่งกาย และโบราณสถาน รวมทั้งกระทรวงวัฒนธรรมได้ขับเคลื่อนรณรงค์ให้สังคมไทย ตื่นตัวและตระหนักในความเป็นไทยอีกด้วย นอกจากละครเป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของไทยแล้วยังมีภาพยนตร์อีกหลายเรื่องถ่ายทำเรื่องประวัติศาสตร์เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องค่ายบางระจัน เมืองสิงห์บุรี การต่อสู้ถวายชีวิตจนกลายเป็นวีรบุรุษ การออกมาสู้รบกับพม่าที่ยกทัพมาตีค่ายหรือพ่ายทัพ ขึ้นไปตีเมืองพิชัย เมืองอุตรดิตถ์ และยังมีอีกหลายเรื่อง จะเห็นได้ว่าชาวบ้านทหารยุคเก่า ล้วนเก่งชำนาญการใช้กระป๋องเป็นอาวุธสู้รบ ตัวอย่างเช่น นายทัชชกร ยีรัมย์ หรือที่รู้จักในนาม จา พนม ได้มีโอกาสเป็นนักแสดงนำในภาพยนตร์ฮอลลีวูดเรื่องแรก ภาพยนตร์เรื่อง Monster Hunter ซึ่งออกฉายในปี พ.ศ. 2563 ผู้กำกับได้เปิดโอกาสให้เขาแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ โดยได้นำมวยไทยและกระป๋องมาใช้ในการแสดงทั้งหมด ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงศิลปะการต่อสู้แบบไทยในเวทีระดับสากลอย่างมีประสิทธิภาพ แต่เป็นที่น่าเสียดาย ภาพยนตร์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์หรือผสมผสานไปด้วยศิลปะการต่อสู้ก็ไม่สามารถจุดเรื่องกระป๋องขึ้นติดเป็นกระแสได้ (ผดุง จิตเจื้อจุน, 2561) อีกทั้งกระป๋องสามารถพบเห็นกันตามงานการแสดงแสง สี เสียง และงานแสดงศิลปวัฒนธรรมไทย ที่มีผู้ว่าจ้างให้คณะหรือสำนักกระป๋องไปทำการแสดงที่ทำให้เกิดความตื่นตาตื่นใจจากผู้ชมที่มาร่วมงาน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ กระป๋องในสายตาของสังคมมองว่าใช้ในการแสดงเท่านั้น หรือมีคำพูดที่หนักไปกว่านั้นก็คือ เด่นเกินราคิน ก๊วได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าน้อยใจสำหรับผู้ที่มีใจรักและมีความต้องการศึกษาในสาขานี้ เพื่อสืบทอดปณิธานของบรรพชน และยิ่งหนักไปกว่านั้นการเรียนกระป๋องในระดับมัธยมศึกษา ก็ถูกมองข้ามว่าเป็นวิชาที่ไม่มีสาระสำคัญอะไร และไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้ จนทำให้มีประเด็นต่าง ๆ เกิดขึ้นมามากมาย ที่จะต้องถูกถอดออกจากหลักสูตรการศึกษาไปเป็นเพียงแค่วิชาเลือกสำหรับผู้สนใจที่จะลงเรียนเท่านั้น ซึ่งในทัศนคติของผู้ที่ศึกษาและไม่ได้ศึกษาหลายคน ตลอดจนครูบา

อาจารย์ในสายกระป๋องบอง ต่างมีความเชื่อมั่นว่ากระป๋องบองนั้นเป็นศิลปะการต่อสู้ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง แต่ด้วยอิทธิพลทางภาพยนตร์และสื่อต่าง ๆ นำเสนอวิชากระป๋องบองหรือแม้แต่ศิลปะการต่อสู้อื่นให้ดูแค่สวยงาม จึงทำให้มีมุมมองว่า สิ่งเหล่านี้ไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง และยังมีความคิดเห็นของสังคมอีกบางส่วนที่มองเรื่องศิลปะการต่อสู้ ในรูปแบบของภาพยนตร์หรือสื่อต่าง ๆ ออกมาว่า ในเวลาที่ทำกระป๋องบองจะต้องสวยในแบบภาพยนตร์อย่างนี้ แต่ในความเป็นจริงแล้วศิลปะการต่อสู้ที่ถูกฝึกฝนมานั้น มีความสวยงามเสมอ แต่เมื่อใดที่ต่อสู้ในสถานการณ์จริง สิ่งหนึ่งที่คนเรามักจะคิดเป็นอันดับแรก คือ ทำอย่างไร ให้ตัวเรานั้นมีชีวิตรอดจากสถานการณ์นั้นหรือบาดเจ็บ ให้น้อยที่สุด แน่นอนว่าสิ่งที่เราฝึกฝนมาได้นำไปใช้แน่นอน แต่ความสวยงามเหล่านั้นจะไม่มีค่าเลยแม้แต่น้อย (พงศธร อัมมุดม, 2563)

จากการรวบรวมแหล่งข้อมูลต่าง ๆ สามารถตอบข้อสงสัยข้างต้นได้ว่า ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยเป็นวิชาเอกสายตาทั้งผู้เรียนและผู้สอนมาโดยตลอด ซึ่งปัจจุบันปี พ.ศ. 2565 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 1 รายวิชาพื้นฐานประวัติศาสตร์ เพื่อบ่มเพาะให้นักเรียนภาคภูมิใจ รักความเป็นไทย ห่วงแหนในสิ่งที่บรรพชนให้ไว้เป็นมรดกทางปัญญา รักษาสืบสานและต่อยอด และนำมาปรับใช้ในปัจจุบัน แต่เป็นเพียงการอนุรักษ์สาระสำคัญทางประวัติศาสตร์ เท่านั้น ไม่ได้เชื่อมโยงเข้ากับศาสตร์การต่อสู้กระป๋องบอง อีกทั้ง Eduzones (2025) ได้สำรวจรายวิชาเรียนที่สังคมเรียกร้องให้ยกเลิกสอนในโรงเรียน ซึ่งวิชากระป๋องบอง ติดเป็น 1 ใน 5 ของวิชาที่ควรถูกยกเลิกมากที่สุด อย่างไรก็ตาม นักวิชาการบางส่วนหรือผู้ที่มิได้รักในกระป๋องบอง ยังเห็นความสำคัญของกระป๋องบองที่ช่วยฝึกจิต ฝึกสมาธิ ฝึกความมีระเบียบวินัย ฝึกความอดทน ซึ่งคือการปฏิบัติธรรมอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ไม่แพ้วิชาการและอาจเห็นว่าคุณค่ากว่าวิชาการด้วยซ้ำไป กระป๋องบองเป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวแขนงหนึ่งที่อยู่ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สังคมเอาตัวรอดจากภัยอันตรายต่าง ๆ ได้ แต่ขึ้นอยู่กับผู้ที่ได้เรียนมามีโอกาสได้นำไปใช้หรือไม่ในแต่ละสถานการณ์ สุดท้ายแล้วหนึ่งในทักษะสำคัญที่เด็กยุคใหม่ จะได้ฝึกฝนและเรียนรู้จากวิชานี้ เพื่อวิเคราะห์แยกแยะว่า ควรจะเชื่อหรือไม่เชื่ออะไร และเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างสมเหตุสมผลหรือไม่ นี่คือการฝึกทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ หนึ่งในทักษะสำคัญของศตวรรษที่ 21 ดังนั้น ผู้เรียนก็ต้องใส่ใจ ครูก็ต้องเป็นผู้แนะนำ ปลุกฝังความอยากรู้ของเด็กด้วยการเรียนการสอนยุคใหม่ ที่ต้องจุดประกายและออกแบบวิธีการสอนหรือแนวทางสำหรับครู จึงได้มีการจัดทำคู่มือสำหรับครูที่จะช่วยจัดการเรียนการสอนอย่างไร เริ่มต้นจากทำไมต้องเรียนเรื่องนี้ น่าสนใจอย่างไร จะต่อยอดไปเรื่องอื่นอย่างไร เป็นการจุดประกายให้ครูทำให้เด็กเห็นว่าเรื่องนี้ที่น่าสนใจอย่างไร ทำให้เกิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) กับนักเรียนส่วนแนวทางของครูจะต้องมีการเพิ่มเติมความรู้ในทุกปี ทั้งนี้แนวการสอนที่สำคัญสำหรับครู ยิ่งครูที่จบสายตรงมาสอนก็นับว่าเป็นเรื่องดี แต่ด้วยทรัพยากรครูที่ไม่เพียงพอในการสอน ครูอาจจะเชื่อมโยงแบบเรียนกับการตั้งคำถามด้วยการใช้ ทำไม และ อย่างไร ที่ตอบยากกว่าแทนการถาม อะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ และใคร ซึ่งคำถามเหล่านี้จะช่วยกระตุ้นให้เด็กคิด ไตร่ตรองและหาคำตอบและจะช่วยสนับสนุน ให้ครูสร้างการสอนที่ทำให้เด็ก ๆ ตื่นเต้น แล้วอยากที่จะเรียนรู้ (บริษัท สารสู่อนาคต จำกัด, 2565)

ด้วยความท้าทายนี้ ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดและปรับปรุงการสอนกีฬากระป๋องบองให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของครูยุคใหม่ให้มีทักษะการสอนกระป๋องบอง ซึ่งประเด็นที่จะนำเสนอ

มีดังนี้ 1) มรดกภูมิปัญญาไทย 2) ครูยุคใหม่ และ 3) ทิศทางการศึกษาเพื่อครูยุคใหม่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในคุณค่าของกระบี่กระบองในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมที่สามารถเชื่อมโยงกับทักษะที่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

มรดกภูมิปัญญาไทย

คุณภาพที่แท้จริงของกระบี่กระบอง คือ ศิลปะการต่อสู้และการป้องกันตัวประจำชาติไทยที่บรรพบุรุษได้ใช้วิธีต่าง ๆ ของร่างกายประกอบกับอาวุธมาใช้ในการสู้รบปกป้องประเทศชาติ วิชาการต่อสู้เหล่านี้มีการฝึกซ้อม มีการประลอง และอาจมีการประลองจริงจังกแบบอาศัยหลักวิชาการต่อสู้หรืออาจประลองเพื่อความสนุกสนานในการชม ซึ่งพัฒนามาเป็นการเล่น การแสดงและการกีฬา โดยทำอาวุธเลียนแบบของจริงนัดแนะลูกไม้กันเพื่อไม่ให้เกิดอันตรายใด ๆ กระบี่กระบองเริ่มลดน้อยถอยลงไป เนื่องจากโลกได้เกิดการพัฒนาไปเรื่อย ๆ ตามความเจริญก้าวหน้าของโลกยุคเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม ฯลฯ และก็ได้ อาจารย์นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา เป็นผู้ฟื้นฟูและอนุรักษ์กระบี่กระบองให้กลับมาอีกครั้งหนึ่ง โดยได้นำกระบี่กระบองบรรจุเป็นวิชาสอนในหลักสูตรของประโยคผู้สอนพลศึกษา ในปี พ.ศ. 2479 ทดลองสอนกับนักเรียนพลศึกษาเป็น ครั้งแรก และบรรจุกระบี่กระบองเป็นวิชาไว้ในหลักสูตรพลศึกษา ต่อมานักเรียนที่จบไปก็ได้รับราชการเป็นครูสอนวิชาพลศึกษา และได้นำวิชากระบี่กระบองไปเผยแพร่จนได้รับความสนใจในฐานะศิลปะการกีฬาของชาติมากขึ้น เมื่อมาถึง พ.ศ. 2518 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายใหม่ และได้มีการกำหนดให้วิชากระบี่กระบองเป็นส่วนหนึ่งของวิชาพลศึกษา ในรายวิชาบังคับ ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 และต่อมาในปี พ.ศ. 2521 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นตามแผน การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 และได้กำหนดวิชากระบี่ 1 เป็นวิชาบังคับเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นับแต่นั้นมา โดยกระบี่กระบองประกอบด้วยอาวุธที่หลากหลาย ได้แก่ กระบี่ ดาบ ง้าว พลอง ดั้ง เขน โล่ และไม้ส่น เป็นต้น ซึ่งมีทักษะและขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ได้แก่ การถวายบังคมช้า การรำขึ้นพรหมนั่ง การรำขึ้นพรหมยืน ท่ารำกระบี่กระบอง การถวายบังคมเร็ว การเดินแปลง การลดล้อ การตี และการขมา (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2559) ซึ่งสามารถอธิบายสรุปรวมเป็นข้อใหญ่ ๆ ได้ 5 ข้อด้วยกัน ดังนี้

1. กระบี่กระบองเป็นวิชาที่เกี่ยวกับการต่อสู้และป้องกันตัวด้วยอาวุธ สามารถนำมาใช้ได้โดยยามคับขัน เช่น กรณีที่มีศัตรูมาทำร้ายเรา เราสามารถนำวิชากระบี่กระบองมาใช้ในการป้องกันตัว โดยการผ่อนหนักให้เป็นเบา หมายถึง แทนที่จะเจ็บตัวมากก็กลายเป็นเจ็บตัวน้อยลง หรืออาจจะไม่เป็นอะไรเลย ซึ่งในขณะเดียวกันก็ยังสามารถตอบโต้ศัตรูได้อีกด้วย หรือในกรณีที่อาวุธของเราเสียเปรียบ เช่น เรามีดาบแต่เรามีไม้ เรามีไม้ยาวแต่เรามีไม้สั้น และขณะเดียวกันก็มีวิธีทำให้อาวุธของศัตรูเป็นประโยชน์แก่เราโดยทำให้กลับไปทำลาย เจ้าของอาวุธนั่นเอง

2. กระบี่กระบองเป็นกิจกรรมพลศึกษาที่ตืออย่างหนึ่งหรือนับว่าเป็นการบริหารร่างกายประกอบเครื่องมือประเภทหนึ่ง เป็นการออกกำลังกายโดยใช้ทุกส่วนของร่างกาย เช่น ยืน เดิน วิ่ง นั่ง กระโดด ฯลฯ ซึ่งคุณค่าของกีฬากระบี่กระบองที่ไม่ได้ใช้เพียงแค่ป้องกันตัวเท่านั้น ยังสามารถเห็นคุณค่าในทางการศึกษาเพื่อให้มีสมรรถภาพทางกายที่สมบูรณ์ เช่น พลังกล้ามเนื้อ ความแข็งแรง ความอดทน ความอ่อนตัว ความเร็ว ความคล่องแคล่วว่องไว การทรงตัว ปฏิภาณและการทำงานที่ประสานกัน อีกทั้งยังเป็นกีฬาที่เหมาะสมกับคนทุกเพศ

ทุกวัย ซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมาะกับผู้ชายเท่านั้น นอกจากนี้ยังเป็นกีฬาที่สร้างความสนุกสนานให้ทั้งผู้เล่นและผู้ใช้อุปกรณ์หาง่าย หนาทน และไม่เปลืองสถานที่ แต่อาจมีอันตรายบ้างในกรณีที่พลัดพลั่ง

3. กระบี่กระบองเป็นกีฬาที่ฝึกน้ำใจอย่างดีเลิศ สามารถช่วยในการฝึกเพื่อให้เกิดความกล้าและสติที่มั่นคง กล่าวคือความกล้าหาญในเวลาเผชิญกับศัตรูต้องมีสติมั่นคง ความทรหดอดทนของร่างกายเพราะในเวลาฝึกซ้อม จะไม่มีการใส่เกราะป้องกันตัว ซึ่งผู้ฝึกอาจได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย เช่น ฟกช้ำดำเขียว แตกหรือหักบ้าง เนื่องจากในการฝึกกระบี่กระบองไม่มีกติกาห้ามหรือให้เว้นการตีส่วนนั้นส่วนนี้ของร่างกาย แต่ให้ตีได้ทุกที่เมื่อมีโอกาส เพราะในการเผชิญหน้ากับศัตรูจริง ๆ นั้นก็ไม่มีกติกาเช่นกัน ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้เล่นที่จะต้องป้องกันตัวเอง และต้องมีน้ำใจเป็นนักกีฬา จะถือโทษโกรธเคืองไม่ได้ในกรณีที่ได้รับบาดเจ็บ ผู้เล่นจะต้องมีใจดีธรรม มีความรับผิดชอบ และต้องไม่ใช้วิชานี้ไปในทางที่ผิด

4. กระบี่กระบองช่วยฝึกปฏิภาณไหวพริบ ความว่องไว ตลอดทั้งช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและรู้จักตัดสินใจในทางที่ดี เพราะการเล่นกระบี่กระบอง ผู้เล่นจะผลัดตัวไม่ได้ การผลัดตัวเท่ากับเป็นการเปิดช่องว่างให้ศัตรู สมองจะต้องสั่งการอยู่ตลอดเวลา อวัยวะทุกส่วนของร่างกายจะต้องสัมพันธ์กัน หูตาไว ต้องเห็นและรับรู้การเคลื่อนไหวเสมอ แขน ขา มือ เท้า จะต้องเคลื่อนไหวให้สอดคล้องรวดเร็ว มิฉะนั้นจะพลั้งพลัดได้

5. กระบี่กระบองเป็นศิลปะการต่อสู้และป้องกันตัวประจำชาติไทย มีทั้งประโยชน์ ความสนุกสนาน และความสวยงามทางด้านศิลปะรวมอยู่ด้วย จึงทำให้กระบี่กระบองเป็นศิลปะการแสดง ที่เชิดหน้าชูตาของไทย สามารถอวดชาวต่างชาติได้ จึงนับว่าเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของไทย ที่ควรจะได้รับ การฟื้นฟูและรักษาไว้ข้อมูล

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กระบี่กระบองนั้นมีคุณประโยชน์ที่เพียบพร้อมหลายประการที่สามารถอยู่ในวงการศึกษาดูอย่างชัดเจน โดยสรุปได้ดังนี้ 1) กระบี่กระบองในฐานะวิชา มุ่งเน้นวิธีการให้ความรู้และจัดการเรียนรู้กระบวนการทางพลศึกษาอย่างมีขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมหรือการนำเข้าสู่บทเรียน การสอนหรือสาธิต การฝึกปฏิบัติ การนำไปใช้ และสรุปการปฏิบัติ อย่างถูกต้องเพื่อพัฒนาพื้นฐานการเล่นกระบี่กระบองเป็นหลัก ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญอย่างยิ่ง 2) กระบี่กระบองในฐานะกีฬา มุ่งเน้นวิธีการพัฒนาความสามารถตามลำดับซึ่งต่อยอดมาจากการรำเรียนวิชา เปรียบเสมือนกีฬาชนิดหนึ่ง ซึ่งเมื่อรวมทั้งสองเข้าด้วยกันจะทำให้เข้าใจกระบวนการของกระบี่กระบองได้มากขึ้น

ในมุมมองของการบริหารกระบี่กระบอง หนึ่งบทสัมภาษณ์ที่ผู้เขียนได้รับความอนุเคราะห์จากผู้มีประสบการณ์ในการขับเคลื่อนวงการกระบี่กระบองมากกว่า 20 ปี คือ ญัฐกรณ์ มะลิทอง (2568) อุปนายกฝ่ายบริหาร สมาคมกีฬาตาบไทยและกระบี่บอง ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณค่าของกระบี่กระบอง โดยกล่าวว่า หากย้อนกลับไปในช่วงปี พ.ศ. 2530 กระบี่กระบองยังคงได้รับความนิยมในโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมการแข่งขันและการแสดงในงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการอนุรักษ์กระบี่กระบองในฐานะกิจกรรมสำคัญในโรงเรียน อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ความนิยมในการจัดการแข่งขันเริ่มลดน้อยลง เนื่องจากองค์กรที่สามารถจัดกิจกรรมมีจำนวนลดลง ส่งผลให้รายการแข่งขันที่จัดขึ้นมีน้อยลง แม้จะยังมีโรงเรียนบางแห่งที่รักษากระบี่กระบองไว้ แต่ส่วนใหญ่จะเน้นการแสดงในงานเทศกาลหรือประเพณี มากกว่าการแข่งขันจริง นอกจากนี้ ชุมชนก็มีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมกีฬาที่สามารถเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถในกระบี่กระบอง และอาจนำไปสู่การสนับสนุนจากท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้กระบี่กระบองนี้เติบโตและมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

นอกเหนือไปจากวิชาการกระบี่กระบองในวงการศึกษากายในประเทศไทยยังมีสำนักดาบมากมายที่มีการสอนกระบี่กระบอง ซึ่งเป็นสำนักดาบที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง และมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ อนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรมไทย และถือได้ว่าสำนักดาบเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของกลไกสำคัญที่ขับเคลื่อนกระบี่กระบองของประเทศไทย ซึ่งตัวผู้เขียนเองได้ร่ำเรียนกระบี่กระบองของกรมพลศึกษาในวงการศึกษไทย จึงเกิดความสนใจที่จะศึกษากีฬากระบี่กระบองเพิ่มเติม ประกอบกับผู้เขียนมีโอกาสเดินทางไปยังการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 46 พลศึกษาเกมส์ ณ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอ่างทอง ระหว่างวันที่ 3-8 กันยายน พ.ศ. 2566 ที่ผ่านมา และจากการเข้าร่วมพิธีไหว้ครูพลศึกษาดังกล่าว ในวันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2566 ผู้เขียนได้พบเจอครูกระบี่กระบอง และได้ขอรับความรู้ต่าง ๆ มากมาย ซึ่งสิ่งที่ผู้เขียนประทับใจ และเล็งเห็นว่า ชาวพลศึกษาจะมารวมตัวกันปีละ 1 ครั้ง เพื่อน้อมรำลึกถึงครูอาจารย์กระบี่กระบองที่ยังมีชีวิตอยู่หรือล่วงลับไปแล้วก็ตาม ซึ่งจะรวมตัวกันเพียงเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนให้ความสนใจที่จะการพัฒนากระบี่กระบองในประเทศไทย โดยการศึกษาแนวโน้มเพื่อพัฒนากีฬากระบี่กระบองสำหรับครูยุคใหม่ ทำให้วิเคราะห์ออกมาได้ว่า การที่สังคมจะยอมรับและเข้าถึงกีฬากระบี่กระบองนั้นได้ ต้องคำนึงถึงถึงมุมมองภาพกว้างของสังคม ซึ่งจะสามารถตอบปัญหาที่เกิดขึ้น และเร่งแก้ไข้ปัญหา เพื่อพัฒนากีฬากระบี่กระบองให้เหมาะสมกับโลกยุคใหม่

ผู้เขียนได้สัมภาษณ์ผู้ฝึกสอนกระบี่กระบอง แต่ละวิทยาเขตที่ส่งทีมเข้าร่วมการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ “พลศึกษาเกมส์” ครั้งที่ 46 ณ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอ่างทอง ซึ่งเป็นแนวคิดและวิธีการสอนต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบี่กระบองในปัจจุบัน ดังนี้

วิจิต ชี้เชิญ (2566) ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านกระบี่กระบองและมวยไทย กล่าวว่า กระบี่กระบองหมดความหมายสำหรับเด็กรุ่นใหม่ เนื่องจากไม่เข้าใจ ขณะที่เราโชคดี เกิดเป็นคนไทย วัฒนธรรมที่รับมาจากหลากหลายประเทศ เช่น ประเทศจีน กตัญญูรู้คุณบิดามารดา ประเทศอินเดีย พระพุทธศาสนาและชุมชนพื้นเมืองจากประเทศต่าง ๆ รวมทั้งศิลปะการต่อสู้ที่ถ่ายทอดทุกสิ่งของร่างกายให้ป้องกันตัวเราได้ สำหรับการสืบทอดจากอาจารย์นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา ท่านสอน ให้รู้จักความหมาย ตั้งแต่กระบี่ ดาบสองมือ พลอง ง้าว มีขั้นตอน เพื่อให้เห็นถึงความรอบคอบ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ซึ่งท่านถ่ายทอดมาให้หมด เพื่อชี้ให้เห็นว่าดาบญี่ปุ่น ฟันฉับขาด รุนแรง ดาบเซเบอร์ ทะลุทะลวง แต่ดาบไทยไม่ใช่ เราจับแล้วเราผ่อน ดาบจึงไม่บิ่นหรือเรียกอีกอย่างว่า ดาบแตะแล้วเฉือน ซึ่งปัจจุบันสอนตามกันมา ไม่รู้ความหมายอะไร เด็กก็เบื่อ เอาแต่ร้ายรำชิต ยก ไม่มีความหมาย แต่การสอนของครูในมหาวิทยาลัยสอนว่า พื้นฐานมีอะไร แม่ไม่มีอะไร ซึ่งครูจะต้องมีวิธีการไปสอนเด็ก ว่าทำแล้วได้อะไร มีการเคลื่อนไหวอย่างไรบ้าง พอจับอาวุธแล้วเคลื่อนไหวอย่างไร สิ่งเหล่านี้ต้องสอนให้เด็กชอบและรู้ความหมาย แล้วชวนเขาเอง ซึ่งครูต้องถอดบทเรียนออกมาให้เป็น อาจารย์ในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ รับสมัครครูกระบี่กระบอง สอบไม่ได้ เพราะปฏิบัติไม่เป็น จบการศึกษาสูงสอนปฏิบัติไม่เป็น สอนได้แต่ทฤษฎี ซึ่งคือจุดอ่อน ที่ทำให้กระบี่กระบองหมดไป วัฒนธรรมไทยทั่วโลกกำลังยอมรับ ดังนั้นความเป็นกระบี่กระบองต้องอยู่ในการศึกษา ไม่ใช่ปล่อยให้แพะชนะแล้วผ่าน แต่เราเห็นว่า พอตีเสร็จก็ไหว้ซึ่งลึก ๆ เขามันมีความหมายกว่านั้น ตามตำหรับ

ชนะ ฤทธิธรรม (2566) ผู้ฝึกสอนกีฬากบี่กระบอง วิทยาเขตอุดรธานี ประสบการณ์มากกว่า 30 ปี กล่าวว่า ครูวิจิต ชี้เชิญ เคยกล่าวว่าไว้ว่า มวยสอนกระบี่กระบองไม่ได้ แต่คนเล่นกระบี่กระบองสอนมวยได้

ปัจจุบันหลักสูตรของมหาวิทยาลัยไม่ได้กำหนดให้แยกอาวุธ แต่ไม่ได้บอกว่าให้เรียนทุกอาวุธ การเรียนการสอนควรแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) ความรู้ ความสำคัญ และความเป็นมา 2) ทักษะของกีฬา ประกอบด้วย ทักษะการร่ายรำ เช่น การใช้มือจับ การใช้เท้าย่างก้าว ฯลฯ ทักษะการต่อสู้ ประกอบด้วย การตี รับ โต้ตอบ หลบ ถีบเตะ ฟันแทง ปลดปล่อย ปิดป้อง ซึ่งจะสอนผสมผสานกันไป การร่ายรำในตำราอยู่แล้ว เน้นการสอนป้องกันตัวซึ่งในอนาคตกีฬากระบี่กระบอง ถ้าเราเข้าใจว่าศิลปะประจำชาติ หมายถึง การเผยแพร่ให้ลึกซึ้ง นอกจากอนุรักษ์แล้ว ต้องต่อสู้ป้องกันตัวได้ด้วย การถ่ายทอดควรเน้นการต่อสู้ผสมผสาน เพื่อไม่ให้เกิดความน่าเบื่อ และการส่งเสริมกระบี่กระบองนั้น ควรนำเอาความรู้มาแสดงให้เห็น และควรมีการอนุรักษ์ระเบียบแบบแผนอย่างเคร่งครัดให้เป็นรูปแบบกรอบเดียวกัน

สุขุม อ้นขวัญเมือง (2566) ผู้ฝึกสอนกีฬากระบี่กระบอง วิทยาเขตชลบุรี ประสบการณ์มากกว่า 39 ปีกล่าวว่า ปัจจุบันกระบี่กระบองถดถอยลง อาวุธมีความทันสมัยมากขึ้น กระบี่กระบองจึงไม่ค่อยน่าสนใจ ถ้าไม่อนุรักษ์กระบี่กระบองหายไปแน่นอน เพราะไม่มีการนำไปใช้ คนไม่สนใจ เชิงการแข่งขันมีน้อย เด็กเบื่อครูไม่เข้าใจ ครูปฏิบัติเด็กตามแต่เด็กหลังห้องไม่เห็นไม่รู้ไม่เข้าใจ ซึ่งอนาคต ควรมีการส่งเสริม ปลุกฝัง ให้เข้าใจความสำคัญ คุณประโยชน์ การรู้บุญคุณแผ่นดิน การต่อสู้ประชิดตัว ด้วยอาวุธประจำกาย การตะลุมบอน ควรมีการสร้างควมเข้าใจ ความสำคัญ และประโยชน์ของรายวิชา ควรมีการสอนจากง่ายไปยาก จับคู่ให้เงื่อนไข นักเรียนได้คิด ได้เข้าใจ ควรฝึกตีให้เหนียวก่อนแล้วค่อยรำ ฝึกมือก่อนแล้วฝึกขา ส่งเสริมให้สนุก ออกกำลังกาย และเข้าใจ

อธิษฐ์ พุทธิพิมเสน (2566) ผู้ฝึกสอนกีฬากระบี่กระบอง วิทยาเขตสุพรรณบุรี ประสบการณ์มากกว่า 20 ปีกล่าวว่า ปัจจุบันคนเล่นกระบี่กระบองเยอะ แต่ไม่มีเวทีให้แสดงความสามารถ กระแสสองด้านคนเข้าใจและรักในกระบี่กระบองจะอธิบายได้ แต่คนไม่ได้ปฏิบัติก็จะไม่เข้าใจ ในอนาคตควรจัดกระบี่กระบองในรูปแบบ Sports Education Entertainment การศึกษาผสมผสานความบันเทิง เนื่องจากอาจมีการสอนออนไลน์ และควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการแข่งขัน ระดับเยาวชน

กฤษดา ชันทะสีมา (2566) ผู้ฝึกสอนกีฬากระบี่กระบอง วิทยาเขตสุโขทัย ประสบการณ์กระบี่กระบองเกือบ 10 ปีกล่าวว่า ปัจจุบันไม่มีผู้บริหารเห็นค่าและอยู่แค่ประเทศไทย ซึ่งในอนาคตเด็กควรสร้างให้ตนเป็นเจ้าภาพและเห็นคุณค่าในกีฬากระบี่กระบอง ควรส่งเสริมให้เด็กมีงานประจำ เช่น กิจกรรมแสดงกระบี่กระบองโชว์ และผู้บริหารให้การสนับสนุน ปลุกฝังการออกงานแสดง ส่วนการเรียนการสอนควรจัดให้มีการเข้าใจกฎกติกาการแข่งขันจริง มีคนพากษ์ หรือ อัดคลิปวิดีโอส่งงาน

ชาญณรงค์ สิงห์รัตน์ (2566) ผู้เชี่ยวชาญกีฬากระบี่กระบอง วิทยาเขตอ่างทอง ประสบการณ์มากกว่า 40 ปีกล่าวว่า ปัจจุบันควรมีการพัฒนากระบี่กระบองให้เป็นสากล โดยให้ข้อสังเกตว่าภาคใต้กระบี่กระบองขาดหายไป คนไม่ค่อยเล่น ซึ่งในอนาคตควรผลักดันให้มีการแข่งขันในระดับกีฬาเยาวชน กีฬามหาวิทยาลัย กีฬาแห่งชาติ แต่ก็ยังขาดบุคลากรตั้งแต่ ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นคุณค่าของไทย ควรมีการส่งเสริมครูเป็นสำคัญ จัดแข่งขันระดับจังหวัด ภูมิภาค แต่ถูกจำกัดด้วยงบประมาณ

คมสันต์ พรหมสาขา ณ สกลนคร (2566) ผู้ควบคุมการแข่งขันกีฬากระบี่กระบอง ข้าราชการบำนาญ รองเลขาธิการสมาคมกีฬางานจังหวัดสกลนคร กล่าวว่า ปัจจุบันความแพร่หลายของกีฬากระบี่กระบองมีไม่มาก เช่น ภาคใต้ สังคมมีความคิดเก่า ใช้สายตาในการตัดสิน ค้านสายตาคนอื่น ๆ ผู้บริหารในมหาวิทยาลัยไม่ถึง 80 %

ไม่ใช่พลศึกษา ซึ่งกระบี่กระบองควรเป็นกีฬาสากลในการแข่งขันเยาวชน กีฬาแห่งชาติ หรือการแข่งขันที่สนามหลวงซึ่งหายไปตั้งแต่โรคระบาด ทั้งนี้ในอนาคตของกีฬากระบี่กระบอง ควรมีการพัฒนาการบริหารจัดการแข่งขัน และการตัดสินใจให้เป็นสากล ผู้บริหารควรเปิดใจกว้าง และผลิตนักกีฬาที่มีใจรัก

จากข้อมูลการสัมภาษณ์จะเห็นได้ว่า กระบี่กระบองปัจจุบันยังคงไม่เป็นที่สนใจสำหรับสังคมบางกลุ่ม อีกทั้งยังขาดหายไป ในบางพื้นที่ อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนที่ผ่านมา ผู้สอนขาดความเข้าใจและปฏิบัติแบบเดิมต่อกันมา ผู้เรียนจึงเกิดความเบื่อหน่าย ส่งผลให้สังคมตัดสินใจกระบี่กระบองว่าเรียนไปทำไม ทั้งนี้สังคมกลุ่มกระบี่กระบองยังคงสืบสานอนุรักษ์กีฬากกระบี่กระบองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปรากฏให้เห็นผ่านการแข่งขันกีฬา ในประเทศไทย เช่น กีฬาเยาวชนแห่งชาติ กีฬานักเรียนนักศึกษาแห่งชาติ และที่กำลังจะเกิดขึ้นในระดับอุดมศึกษาผ่านการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย โดยหวังให้สังคมกลุ่มนี้สามารถพัฒนากีฬากกระบี่กระบองไปสู่ยุคใหม่ได้ และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ยังได้ให้ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมกระบี่กระบองเอาไว้อีกว่า สำหรับการจัดการเรียนการสอนให้อธิบายขั้นตอนการเคลื่อนไหวผสมผสานการใช้อาวุธ และเน้นการต่อสู้ป้องกันตัว และสำหรับส่งเสริมในมิติอื่น ๆ เช่น ส่งเสริมการจัดการแข่งขันให้เป็นสากล หรือส่งเสริมการสร้างอาชีพ

ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีการเรียนการสอนกระบี่กระบองตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกลุ่มที่ส่งออกนักเรียนที่มีความสามารถด้านกีฬากกระบี่กระบอง และมีส่วนร่วมในการส่งนักเรียนสู่เวทีกีฬากที่เข้าร่วมการแข่งขันในประเทศไทย ให้การสัมภาษณ์ในมุมมองระดับประถมศึกษา โดย สรรค์สร้าง แก้วเกิด (2568) ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านคลองฝรั่ง (บัวเอี่ยมพิทยากร) ประสบการณ์มากกว่า 20 ปี กล่าวว่า ควรบูรณาการกระบี่กระบองเข้ากับการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์ให้เข้ากับยุคสมัย เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ได้ฝึกจริง คิดวิเคราะห์การเคลื่อนไหว เชื่อมโยงกับวิชาต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจความหมายของท่าทางและบริบทวัฒนธรรม โดยยังคงแก่นแท้ของความเป็นไทย เพราะเป็นเครื่องมือพัฒนาเยาวชนไทยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และจิตสำนึก และพัฒนาให้เป็นกีฬาเชิงวัฒนธรรมที่สร้างชื่อเสียงระดับชาติและนานาชาติ ส่งเสริมการใช้กระบี่กระบองในกิจกรรมลูกเสือ การเรียนพลศึกษา หรือวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อเชื่อมโยงรากเหง้าวัฒนธรรมไทย ทั้งนี้ ควรส่งเสริมการจัดแข่งขันระดับโรงเรียน จังหวัด จนถึงระดับประเทศ เพื่อสร้างแรงจูงใจ มีเวทีแสดงความสามารถ เช่น กีฬานักเรียน กีฬาชุมชน หรืองานเทศกาลท้องถิ่น ใช้เป็นกิจกรรมชมรมหรือกิจกรรมเลือกเสริมทักษะและชุมชนจะสามารถมีส่วนร่วมช่วยส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณและเวทีการแสดง และในมุมมองระดับมัธยมศึกษา เช่นเดียวกับ ประพนธ์ ชิตปราง (2568) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา โรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 ได้แบ่งปันประสบการณ์เกี่ยวกับกระบี่กระบองมากกว่า 20 ปี โดยยังคงดำเนินการสอนวิชากระบี่กระบองตามหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่มีความโดดเด่นด้านกระบี่กระบอง เนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอตอนเจดีย์และเกี่ยวข้องกับงานอนุรักษ์ตอนเจดีย์ สำหรับการจัดการเรียนการสอนในวิชากระบี่กระบองนั้น เริ่มต้นด้วยอาวุธกระบี่ โดยสอนการไหว้ครูก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อหาที่สำคัญและประโยชน์ของการใช้กระบี่ มีการสอน 12 ไม่นำ และนักเรียนจะต้องเลือกไม้รำที่ต้องการสอบจำนวน 6 ไม่นำ นอกจากนี้ยังมีการสอนทักษะพื้นฐานและการใช้อาวุธอย่างถูกต้อง สืบเนื่องไปยังชุมนุมกระบี่กระบอง สำหรับเด็กที่มีความสนใจ ต้องมีการเอาใจใส่เด็ก ๆ เสมือนเป็นสมาชิกในครอบครัว เนื่องจากชุมนุมตอนเจดีย์มักฝากลูกหลานไว้ และในบางครั้งต้องรับส่งเด็กหลัง

เล็กเรียน การสร้างความรักและความผูกพันกับเด็ก ๆ ทำให้มีการเข้าร่วมในชุมนุมอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้ปกครองสนับสนุนและเชิญไปแสดงตามงานต่าง ๆ ในส่วนของการฝึกซ้อมต้องฝึกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาทักษะและความกล้าในการแสดงออก การออกงานบ่อย ๆ จะช่วยให้นักเรียนมีความเคยชินกับอาวุธและลดความผิดพลาด ในอนาคตหวังว่าศิษย์เก่าที่จบการศึกษาไปแล้วจะนำความรู้ไปต่อยอดในระดับมหาวิทยาลัย และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับกระบี่กระบองให้กับโรงเรียนต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ปัญหาหนึ่งที่พบคือขาดการส่งเสริมในพื้นที่อื่น ทำให้เด็ก ๆ ห่างหายจากวงการนี้

ครูยุคใหม่

จากการประชุมทางวิชาการของคุรุสภา เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2560 ได้มีการกล่าวถึงหัวข้อ ครูยุคใหม่ สร้างเด็กไทย 4.0 ที่ขณะนี้บุคคลและหน่วยงานทุกภาคส่วนต่างตระหนักและเห็นความสำคัญของครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณภาพของผู้เรียนที่จะเป็นคนคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตโดยผู้เขียนได้สรุปประเด็นอนาคตทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ไว้ดังนี้

1. เด็กยุคใหม่จะต้องมีความสามารถในการทำงานที่ต้องอาศัยทักษะขั้นสูงในการคิดวิเคราะห์เป็นและคิดอย่างมีวิจารณญาณรวมถึงทักษะในการเข้าใจผู้อื่น
2. สถาบันต้องกำหนดทิศทางการผลิตครูและพัฒนาครูประจำการ ด้วยระบบการศึกษา 4.0 โดยเน้นพัฒนาผู้เรียนให้สามารถสร้างนวัตกรรม สร้างผลงาน และการสร้างทักษะส่วนบุคคล (Soft Skills) และสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู
3. สถาบันผลิตครูต้องสร้างโอกาสและประสบการณ์ให้แก่นิสิตนักศึกษาครู ลงไปทำงานจริง ปฏิบัติงานจริงในโรงเรียน เตรียมครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และพัฒนาระบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้เตรียมการสร้างเด็กไทยสู่อนาคต ด้วยการส่งเสริมและกำหนดนโยบายที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปที่ต้นน้ำ นั่นคือ ครู ซึ่งครูจะเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปที่ลูกศิษย์ จนเป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปยังชุมชน ครู และบุคลากรทางการศึกษาในการร่วมกันคิด ร่วมกันออกแบบ ร่วมกันวางแผน และร่วมกันปฏิบัติเพื่อสร้างสมรรถนะที่จำเป็นสอดคล้องกับโลกอนาคต นอกจากนี้ ภายในงานประชุมทางวิชาการของคุรุสภา ประจำปี พ.ศ. 2560 ยังประกอบด้วยกิจกรรมที่น่าสนใจมากมาย เช่น การอภิปรายพิเศษ เรื่อง ทิศทางการพัฒนาครูยุคใหม่ และ ครูแบบไหนสอนอย่างไร สร้างเด็กไทย 4.0 การเสวนาพิเศษ เรื่อง คิदनอกกรอบการศึกษาไทย โฉมใหม่นวัตกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง ล้อมวงเรียนรู้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการบริหารการศึกษา Show Case PLC จากนโยบาย สู่การปฏิบัติจริงในห้องเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ดังนั้น คำว่า ครูยุคใหม่ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เป็นผู้ช่วยเหลือผู้เรียนให้พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะในสมัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย ผู้คนในยุคใหม่จึงต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ตลอดเวลา ดังนั้นจึงครูต้องปรับตัว และคอยแนะนำแนวทางที่เหมาะสมให้กับผู้เรียนและพร้อมที่จะทุ่มเทวิชาความรู้ด้วยวิธีการสมัยใหม่ตามธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ ความสามารถของครูยุคใหม่อาจจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ในทันที แต่สิ่งที่ครูสามารถทำได้ คือ การแนะนำผู้เรียนว่าข้อมูลใดสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตจริงได้ และสิ่งสำคัญที่หาไม่ได้จากยุคสมัยใหม่ คือ ศิลธรรม คุณธรรม ซึ่งครูสามารถสอนและถ่ายทอดให้ผู้เรียน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะถูกนำไปพัฒนาไปพร้อมกับสติปัญญา เพื่อให้ความรู้แก่นาคตของชาติอย่างถูกต้องสมบูรณ์ ยั่งยืนต่อไป (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสุโขทัย, 2562)

ครูยุคใหม่ ต้องมีมากกว่า จิตวิญญาณความเป็นครู การมีจิตวิญญาณของความเป็นครูเพียงอย่างเดียว นั้นยังไม่เพียงพอ เพราะครูจำเป็นต้องมีทักษะและคุณสมบัติเพิ่มอีก 3 ข้อด้วยกันคือ 1) ครูต้องเข้าใจพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กและเข้าใจว่าการเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นอย่างไร 2) ครูต้องมีทักษะในการสอนแบบใหม่ เพื่อให้เด็กมีทักษะในศตวรรษที่ 21 และ 3) ครูต้องมีความสามารถในการประเมินผลสำเร็จโดยดูผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นในเด็กแต่ละคน คุณสมบัติที่สำคัญที่สุด คือ ครูต้องมีฉันทะมีแรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง การเรียนรู้เพื่อทำหน้าที่ครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 และการเรียนรู้ที่ดีที่สุดของครู คือ การเรียนรู้จากห้องเรียนของตัวเองและ ครูต้องตั้งเป้าหมายผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Out Come) ทั้งในส่วนตัววิชาการและนิสัยใจคอ เสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีและมีวิธีการบรรลุเป้าหมาย จะเห็นได้ว่าทั้งสามข้อนั้นเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ “ครูยุคใหม่” สามารถจัดการเรียนการสอนตรงตามความต้องการของลูกศิษย์ได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งต้องออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมได้เรียนรู้สิ่งเหล่านั้น แล้วเกิดความรู้ขึ้นจากข้างในตัวเอง ผ่านการปฏิบัติสัมผัส ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งระหว่างนั้นครูต้องมาทำความเข้าใจว่าจะร่วมเรียนรู้หรือเข้าไปพร้อม ๆ กับผู้เรียนได้อย่างไร จะส่งเสริมและให้แรงเสริมหรือกำลังใจอย่างไรในกระบวนการนี้ ครูจะคอยประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน แต่ละคนแล้วให้ผู้เรียนสะท้อนการเรียนรู้ตลอดเวลา และผู้เรียนจะได้ทักษะการเรียนรู้จากปฏิบัติไปตลอดชีวิต อีกทั้งท่านยังกล่าวทิ้งท้ายว่าครูสมัยใหม่ แทนที่จะตั้งหน้าตั้งตาถ่ายทอดความรู้ ก็มาต้องคิดเสมอว่าการจัดการเรียนรู้ของครู ก่อให้เกิดผลลัพธ์อะไรต่อผู้เรียนบ้าง ครูต้องรู้ว่าหากจะทำให้ให้เกิดการเรียนรู้ อะไรที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์เช่นนั้นได้ ครูให้เด็กทำอะไร ครูก็ต้องรู้ว่าต้องทำอะไร เป็นต้น แล้วครูจะรู้ได้อย่างไรว่า เด็กมีความก้าวหน้าในเรื่องการเรียนรู้ไปได้ดี เด็กในชั้นเรียน บางคนไปไว บางคนไปช้า ครูก็ต้องมาตั้งคำถามอีกว่า คนไหนไปไว คนไหนไปช้า แล้วครูจะอย่างไร การเรียนรู้ที่ดีเด็กทั้งชั้นต้องเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง ถึงแม้ว่าหัวจะซ้าก็ตาม ซึ่งท่านต้องการเห็นครูได้ปรับวิธีคิด เปลี่ยนวิธีสอนให้กลายเป็นครูยุคใหม่ หากทำได้จะทำให้การพัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่ของประเทศ สร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ และมีส่วนร่วมในการดูแลพัฒนาประเทศได้อย่างแน่นอน (มูลนิธิสยามกัมมาจล, 2566)

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (2566) ได้จัดการเสวนาวิชาการด้านการศึกษา (Education Journey Forum) ภายใต้โครงการจัดการความรู้ และขับเคลื่อนระบบการศึกษา และการเรียนรู้ ให้เห็นทิศทางการขับเคลื่อนงานด้านการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต โดยมีการชี้แนะสร้าง “ครูยุคใหม่” หลุดกรอบรัฐ กล้าตั้งคำถาม เปลี่ยนสังคม และเปิดข้อค้นพบงานวิจัยเกี่ยวกับครูยุคใหม่ ที่จำเป็นต้องปรับบทบาทให้สอดคล้องกับการพัฒนาเด็กยุคใหม่ และแก้ปัญหาในสังคม ซึ่งเป็นโจทย์ยากที่ต้องทำให้สำเร็จ ในหัวข้อครูในฐานะนักขับเคลื่อนการเรียนรู้บนความแตกต่างหลากหลายกับ 11 ปรัชญาการณ์ระดับโลก ในการปรับตัวของครูแห่งยุคสมัยบรรยายโดย เกียรติคุณ เจตนานาควิษระ (The Active, 2566) ได้แก่ 1) ความรวดเร็วของชีวิตในปัจจุบัน ทำให้ผู้คนมีเวลาในการคิด การไตร่ตรองน้อยลง 2) เทคโนโลยีเปลี่ยนจาก

เครื่องมือไปเป็นวิถีชีวิต 3) ความท่วมท้นของข้อมูล 4) ความล่มสลายของสิ่งแวดล้อม 5) ปัญญามนุษย์ไล่ไม่ทันปัญญาประดิษฐ์ 6) พยาธิสภาพที่มนุษย์ควบคุมไม่ได้ 7) สงครามในฐานะอัตวิบาตรกรรม 8) ความถดถอยของกลไกของรัฐ 9) ความยากจนของคนส่วนใหญ่ 10) ความสับสนและซับซ้อนของกฎหมายและกฎระเบียบ ความย่อหย่อนในการบังคับใช้ และ 11) มรณกรรมของวิทยาการ : การศึกษาในคราวของการผลิตและจำหน่ายสินค้า

ทั้งนี้ นักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดต่าง ๆ ไว้มากมาย ในการเสวนาวิชาการด้านการศึกษานี้ ซึ่งผู้เขียนได้สรุปเนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับครูยุคใหม่ โดยเริ่มจากบทบาทของครูที่ควรสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงผ่านประสบการณ์อันหลากหลาย มีการครุ่นคิด พินิจ รวมถึงกระบวนการลดความเร็ว การตีความประสบการณ์และการเชื่อมโยงประสบการณ์ ซึ่งต้องปรับตามยุคสมัย อีกทั้งครูมีบทบาทในฐานะนักขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย ครูผู้กระทำการ (Teacher Agency) ประกอบกับกรอบแนวคิดระบบนิเวศครูผู้กระทำการของ Priestley, Biesta and Robinsom (2013) ที่เน้นการสร้างเสริมประสบการณ์ให้ครู โดยเติมความรู้ประสบการณ์ผ่านการเรียนรู้สังคม เช่น การทำความเข้าใจเรียนรู้เรื่องความเหลื่อมล้ำ ความยากจน ก่อนนำมาเป็นกรอบคิดในการประกอบการเรียนการสอน และครูนักเคลื่อนไหว (Teacher Activist) ที่ควรมีการเชื่อมโยงกับกลุ่มเครือข่ายอื่น เพื่อนำองค์ความรู้มาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในการสร้างการเปลี่ยนแปลง ขณะเดียวกันครูก็เป็นผู้ที่สามารถสร้าง และริ่ความคิดต่าง ๆ มีความรู้เชิงวิพากษ์ในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดี

การสร้างระบบนิเวศผลิตครูใหม่ โดยประเทศไทยสามารถสร้างสภาวะแวดล้อมและระบบที่เอื้อต่อการปลดแอกตัวเองได้ ด้วยการสร้างวาทกรรมใหม่เกี่ยวกับครู ขณะที่ระบบการผลิตครู ก็ต้องเห็นที่ทางของตัวเองและควรสร้างองค์ความรู้การศึกษาแนววิพากษ์ให้มากขึ้น ทั้งนี้ ระบบฝึกหัดครูกลายเป็นอนุระบบของระบบราชการ เพราะตั้งแต่อดีตการฝึกหัดครู ถูกกำหนดมาเพื่อสร้างชาติ ป้องกันการล่าอาณานิคม และเป็นสิ่งที่ติดมาจนถึงปัจจุบัน สังคมก็ยังทำให้ครูกลายเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ และขาดระบบหลักที่เข้ามาช่วยเหลือ ขาดเอกภาพ และอยู่ภายใต้การกำหนดทิศทางจากระบบรัฐเป็นหลัก ทำให้ครูอยู่ในกรอบของวิทยฐานะวิชาชีพครูที่เป็นระบบมากขึ้น แต่อาจจะหลงลืมชีวิตรายบุคคล ทั้งความรู้สึกและชีวิตของผู้เรียนอย่างแท้จริง และมีการศึกษาในยุคปัจจุบัน ครูในระบบและที่กำลังอยู่ในระบบการผลิตนั้น มีหน้าที่สร้างพลเมืองให้มีสมรรถนะตามที่โลกต้องการ ขณะที่ครูที่ถูกผลิตออกมาไม่สามารถสู้สายที่จบมาโดยตรงได้ ระบบของการฟื้นฟูจิตวิญญาณความเป็นครู ซึ่งสายอื่นที่ไม่จบครูทำได้ง่ายกว่า เพราะไม่ได้ติดกรอบทางความคิดแล้วมาชวนขายเอาที่หลัง ทั้งนี้เป็นเรื่องที่ต้องสร้างระบบนิเวศเพื่อการศึกษาในระบบใหญ่ รวมถึงระบบการผลิตครูด้วย เพื่อให้เห็นความเป็นมนุษย์ด้วยกัน

ทิศทางการศึกษาเพื่อครูยุคใหม่

ทิศทางของกระป๋องบองในครั้งนี้ มาจากการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลหลากหลายช่องทาง แล้วนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้ทิศทางการศึกษาเพื่อครูยุคใหม่ ดังนี้

ช่วงเวลาที่ผ่านมากกระป๋องบองถูกคิดค้นขึ้นไว้ใช้ในการต่อสู้ทำสงคราม และมีการร่ำเรียนมาเป็นวิชากระป๋องบองจนเข้าสู่ระบบวงการการศึกษา แล้วต่อยอดให้มีกฎ กติกา และระเบียบการแข่งขันด้วยรูปแบบกีฬากระป๋องบอง ซึ่งปัจจุบันก็ยังคงไม่เป็นที่สนใจในสังคมยุคใหม่ อีกทั้งยังหายไปในบางภูมิภาคอีกด้วย

เป็นฐานความเข้าใจเดิมของสังคม ซึ่งอาจเป็นเพราะการเรียนการสอนที่ผ่านมา ครูถ่ายทอดความรู้แต่ไม่ได้ฝึกถึงวิธีการจัดการเรียนรู้และผลลัพธ์ที่ผู้เรียนจะได้ เนื่องจากขาดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและปฏิบัติแบบเดิมต่อกันมา ผู้เรียนจึงเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน สอดคล้องกับ สายรุ้ง เหมียดชัยภูมิ (2563) โดยกล่าวว่า กิจกรรมไม่น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนไม่อยากเรียน ผู้เรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนวิชากระบี่กระบอง เนื่องจากเป็นวิชาที่ผู้เรียนไม่ชอบ เพราะไม่มีความท้าทาย ไม่สนุกสนานผู้เรียนจึงไม่ให้ความสนใจ และมักจะขาดเรียนในช่วงเรียนวิชากระบี่กระบองอยู่บ่อย ๆ อีกทั้งสังคมยังลดคุณค่ากีฬากระบี่กระบอง จึงเป็นที่มาของคำว่า “เรียนไปทำไม” ซึ่งการถ่ายทอดความรู้ของครูเป็นสิ่งสำคัญ ตามที่ สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์ (2540) ได้กล่าวว่า ครูต้องมีกระบวนการถ่ายทอดด้วยการจัดประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียนจากครูต้นแบบที่มีความชำนาญในกระบี่กระบอง สอนเน้นเฉพาะทักษะและในอนาคตรับกระบวนการถ่ายทอดศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว กระบี่กระบองควรจัดประสบการณ์ที่มีความหมายลึกซึ้งให้กับผู้เรียน ประกอบกับการสอนทักษะและอบรม บ่มนิสัยรวมทั้งวิธีการสอนสำหรับครูยุคใหม่ก็ยังให้แนวทางว่า ครูควรเริ่มปรับวิธีคิด เปลี่ยนวิธีสอน และคอยแนะนำแนวทางที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน และพร้อมที่จะทุ่มเทวิชาความรู้ด้วยวิธีการสมัยใหม่ตามธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง และข้อมูลใดสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตจริงได้ ซึ่งอาจจะเพิ่มคุณค่าของกีฬากระบี่กระบองให้มีแนวโน้มที่น่าสนใจขึ้น จากบทสัมภาษณ์ของ ญัฐภรณ์ มะลิทอง (2568) ชี้แนะว่า ควรสร้างความสนใจและความรักในกระบี่กระบองก่อน โดยเฉพาะสำหรับเด็กยุคใหม่ที่อาจไม่รู้จักรักกีฬานี้ ซึ่งต้องสื่อสารชี้แนะให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ที่เด็กจะได้รับจากการเล่น เช่น โอกาสในการเป็นตัวแทนจังหวัด ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เด็กมีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น สำหรับอนาคตของกระบี่กระบอง แม้จะเป็นกีฬาประจำชาติ แต่ยังขาดความเข้าใจและการพัฒนาในระดับนานาชาติ เนื่องจากผู้ที่เกี่ยวข้องยังมีมุมมองที่จำกัดในการเปรียบเทียบกับกีฬาที่ได้รับความนิยมอยู่แล้ว โดยเสนอแนะว่า การรักษากระบี่กระบองในระดับการศึกษาเป็นในระดับนักเรียนและนักศึกษา เพื่อให้กระบี่กระบองนี้ยังคงอยู่และสามารถพัฒนาไปได้ในอนาคต

การเริ่มต้นของกระบี่กระบอง มีทักษะและขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ได้แก่ การถวายบังคมช้า การรำขึ้นพรหมนั่ง การรำขึ้นพรหมยืน ท่ารำกระบี่กระบอง การถวายบังคมเร็ว การเดินแปลง การลดล้อ การตีและ การขมา (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2559) อีกทั้งยังกลายเป็นกีฬานานาชาติที่โรงเรียนเลือกใช้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาพลศึกษา ซึ่งมักจะสอนด้วยการรำก่อน จากประสบการณ์ตรงของ กัญญารัตน์ คำวิชัย, สุนันtha ศรีศิริ และพิมพ์ ม่วงศิริธรรม (2566) กล่าวว่า ผู้เรียนมีทัศนคติว่า ในยุคปัจจุบันไม่ได้มีการสู้รบด้วยการใช้ศาสตราวุธโบราณกันแล้ว รวมทั้งการจัด การเรียนการสอนเน้นทักษะการรำเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับ วรกุล นนทกรัส (2564) ที่กล่าวว่า เทคนิควิธีการสอนท่าไม้รำกระบี่กระบอง ไม่ค่อยดึงดูดความสนใจจากผู้เรียนเท่าที่ควร สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติท่ารำกระบี่กระบองได้อย่างถูกต้องในครั้งแรก ผู้สอนจึงต้องมีกระบวนการทบทวน ท่ารำครั้งก่อนและสอนท่ารำใหม่ ส่งผลให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอนไม่ทันตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ นอกจากการสอนรำอาวุธกระบี่แล้ว กระบี่กระบองยังประกอบไปด้วยอาวุธต่าง ๆ อีกหลายชนิด เช่น กระบี่ ดาบ พลอง ง้าว อีกทั้งยังมีอาวุธอื่น ๆ ที่สามารถใช้ป้องกันตัวได้ เช่น ดั้ง เขน โล่ มีด ขวาน ไม้สั้น ไม้ศอก ซึ่งมีวิธีใช้ที่แตกต่างกันออกไป แต่ไม่มี การสอนเหล่านี้ อีกทั้งไม่มีในหลักสูตร หลักสูตรไม่ได้ระบุให้เรียนทุกอาวุธ บางหลักสูตรไม่ได้ระบุชนิดของอาวุธไว้ทั้งหมด โดยประกาศิต รักศรีศิริ และภาคภูมิ รัตนโรจนากุล (2558) ให้เหตุผลเช่นเดียวกันว่า ไม่สอดคล้องกับ

หลักสูตร วิชากระบี่กระบองใช้อาวุธหลายประเภท แต่มีเวลาเรียน เพียงภาคเรียนเดียว คือ 1 - 2 คาบต่อสัปดาห์ จึงสอนเพียงอาวุธกระบี่เท่านั้น เพราะถือว่าเป็นอาวุธเบื้องต้น ที่ควรเรียนรู้ก่อนเรียนอาวุธประเภทอื่น ๆ เมื่อเชื่อมโยงไปถึงช่วงเวลาของโรคระบาด รายวิชาพลศึกษาเป็นศาสตร์ที่เน้นการเคลื่อนไหว และจำเป็นต้องใช้ทักษะการปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาได้มีประสิทธิภาพ ในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์เพียงอย่างเดียวสำหรับรายวิชากระบี่กระบอง จะยิ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสน ไม่เข้าใจ ไม่สนใจ วิชากระบี่กระบองมากยิ่งขึ้น และข้อจำกัดด้านเวลา ที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้สอนวิชากระบี่กระบอง ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ครบองค์ประกอบของกระบวนการจัดการกระบี่กระบองที่มีทั้งทักษะด้านการรำ และการตีไม้ให้มีประสิทธิภาพได้ (กัญญารัตน์ คำวิชัย, สุนันทา ศรีศิริ และพิมพ์ ม่วงศิริธรรม, 2566) จากการสัมภาษณ์ ฟอง เกิดแก้ว มีความสอดคล้องกันว่า ครูต้องใส่ใจผู้เรียน สอนแบบตัวต่อตัว กระบี่กระบอง เป็นวิชาที่ละเอียดอ่อน ไม่สามารถเรียนได้ภายในเวลาอันสั้น ต้องเป็นผู้ที่สนใจและรักเท่านั้นถึงจะทำได้ โดยยังกล่าวอีกว่า กระบี่กระบองเป็นศิลปะ เป็นกีฬาคุณธรรม จับาอาวุธมาแล้วไหว ต่อสู้ป้องกันตัวได้ เป็นกีฬา สร้างคุณธรรมด้านจิตใจและด้านร่างกาย การพัฒนาทักษะทางการกีฬาเชื่อมโยงกับพื้นฐานทางพลศึกษา ซึ่งนำไปสู่การเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการต่อสู้ที่ถือเป็นหนึ่งในมิติคู่ขนานที่เกิดจากทักษะการเป็นนักกีฬา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ รณชัย อภิวงค์งาม (2561) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ ผลของการใช้แบบฝึกไม้ตีกระบี่กระบองต่อสมรรถภาพทางกายของนักศึกษา ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การฝึกทักษะไม้ตีที่พัฒนาขึ้นใหม่สามารถเสริมสร้างความอ่อนตัวของหลังสะโพกและกล้ามเนื้อด้านหลัง รวมถึงความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแขนและหัวไหล่ พลังกล้ามเนื้อขา ความคล่องแคล่วว่องไว และความอดทน ของระบบหัวใจและการไหลเวียนเลือดในกลุ่มที่เข้าร่วมการฝึกดังกล่าว เนื่องจากการฝึกกระบี่กระบองเป็นการ ออกกำลังกายแบบแอโรบิกชนิดที่ต้องใช้ออกซิเจนหรือมีการหายใจในขณะที่ออกกำลังกาย เป็นการบริหารให้ ร่างกายเพิ่มความสามารถสูงสุดในการรับออกซิเจน ซึ่งทำให้ร่างกายได้ใช้กล้ามเนื้อกลุ่มใหญ่ ทำงานอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 20 นาที ขึ้นไป

พิชัยณรงค์ กงแก้ว (2564) ได้ทำการศึกษาจากสภาพจริงของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมไปถึงผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริหารสมาคมที่เกี่ยวข้องในการพัฒนากีฬากระบี่กระบอง ที่ได้วิเคราะห์ และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้มีการ ปลุกฝังและขัดเกลาแนวความคิด การฟื้นฟูการเผยแพร่แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ในกีฬา กระบี่กระบอง ให้มีความสำคัญกับการเสริมสร้างปราชญ์ท้องถิ่นในกีฬา กระบี่กระบอง มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งทางภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนกีฬากระบี่กระบองรวมไปถึงการส่งเสริมให้มีการ จัดการเรียนการสอนกีฬากระบี่กระบองที่สามารถสืบทอดต่อผู้ที่สนใจหรือ เป็นองค์ความรู้ที่สามารถจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับต่าง ๆ มีการพัฒนาและการค้นคว้าวิจัยในกีฬากระบี่กระบองอย่างต่อเนื่อง โดยในสถาบันที่มีการจัดการเรียนการสอน ศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีการจัดการเรียนการสอนกีฬากระบี่กระบอง สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ การจัดทำหลักสูตรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ กีฬากระบี่กระบองเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์กีฬาภูมิปัญญาไทยให้คงอยู่อย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม สถานีรักโลก Earth Station (2025) ค้นหาคำตอบว่าเรียนกระบี่กระบองไปเพื่ออะไร คำถามนี้มักได้ยินบ่อย เนื่องจากกระบี่กระบองเป็นหนึ่งในหลักสูตรที่เด็กไทยต้องเรียน สำหรับบางคนอาจไม่เข้าใจแต่สำหรับ จิระ เมษะมาน ผู้สืบทอดศิลปะการป้องกันตัวแบบไทยแห่งสำนักดาบพุทไธสวรรย์ รุ่นที่ 3 กล่าวว่า การเรียน

กระบี่กระบองมีความหมายลึกซึ้ง โดยเขามีประสบการณ์ในการจับดาบและการต่อสู้ตั้งแต่ยังเด็ก จนถึงปัจจุบันที่เขาได้กลายเป็นผู้นักรักและถ่ายทอดศิลปะนี้ด้วยจิตวิญญาณที่มุ่งมั่น เขาตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของอาวุธไทยทุกชนิดอย่างลึกซึ้ง ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เส้นทาง การสืบทอดองค์ความรู้ของสำนักดาบพุทไธสวรรย์มีความแปลกใหม่ โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการนำเสนอ ซึ่งไม่เพียงแต่สร้างความประทับใจให้กับผู้ชมทั่วโลกด้วยการแสดงแสง สี เสียง และเทคนิคพิเศษ แต่ยังช่วยเผยแพร่และประกาศศักดาของดาบไทยไปทั่วโลก มีลูกศิษย์ที่เรียนรู้ดาบไทยจากสำนักนี้มากกว่า 35 ประเทศ โดยการสร้างอาชีพนักดาบขึ้นมาที่สามารถต่อยอดไปยังการเป็นนักแสดง นักแสดง สตันนิ่งแมน และการป้องกันตัวในชีวิตประจำวัน

ขณะเดียวกันครู คือ ผู้ที่สามารถสร้างและรู้ความเชื่อต่าง ๆ มีความรู้เชิงวิพากษ์ในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดี นั่นคือ วิถีครูยุคใหม่ สร้างเสริมการเรียนรู้เพื่อทำหน้าที่ครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการเรียนรู้ที่ดีที่สุดของครู คือ การเรียนรู้จากห้องเรียนของตัวเองที่สามารถจัดการเรียนการสอนตรงตามความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำกิจกรรม ได้เรียนรู้สิ่งเหล่านั้น แล้วเกิดความรู้ขึ้นจากข้างในตัวเอง สอดคล้องกับ สายรุ้ง เหมือตชัยภูมิ จุฬามาต บัตรเจริญ, และอัจฉรา เสาวเฉลิม (2563) ที่กล่าวว่า ควรออกแบบกิจกรรมเน้นการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับลักษณะวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนจะช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ ประกอบกับเรียนรู้จากเรื่องราวในชีวิตจริง และทดลองปฏิบัติจริง จนเกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ ซึ่งจะให้นักเรียนมีการกระตุ้นตนเองและอยากที่จะฝึกปฏิบัติมากขึ้น สร้างกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และใช้จินตนาการได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม ด้วยความสามารถของการเป็นครูยุคใหม่อาจจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ในทันที แต่สิ่งที่ครูสามารถทำได้ คือ การแนะนำผู้เรียนว่า ข้อมูลใดสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตจริงได้ และสิ่งสำคัญที่หาไม่ได้จากยุคสมัยใหม่ คือ ศิลธรรม คุณธรรม ซึ่งครูสามารถสอนและถ่ายทอดให้ผู้เรียนซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะถูกนำไปพัฒนาไปพร้อมกับสติปัญญา เพื่อให้ความรู้แก่นาคตของชาติอย่างถูกต้องสมบูรณ์ยั่งยืนต่อไป อีกทั้งครูยุคใหม่ต้องมีทักษะในการสอนแบบใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันบทเรียนออนไลน์บางประเภทอาจเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ช่วยกระตุ้น และสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ยกตัวอย่างผลการศึกษากของ วรกุล นนทรักษ์ (2564) ที่นำเสนอเทคนิคช่วยจำในการเรียนการสอนวิชากระบี่กระบองเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 เช่น เทคนิคภาพสะท้อนกระจกเทคนิคแผ่นภาพรูปทักษะ เทคนิคการใช้วิดีโอทัศน์ประกอบ (Clip Video) และเทคนิควิดีโอทัศน์ด้วยโปรแกรมประยุกต์บนโทรศัพท์มือถือ (TikTok) ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หรือมีพัฒนาการด้วยการฝึกฝนเรียนรู้หรือด้วยการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง

บทสรุป

การพัฒนากระบี่กระบองในยุคปัจจุบัน จำเป็นต้องอาศัยการปรับปรุงทั้งในด้านการสอนและนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการสอน การใช้สื่อวีดิทัศน์ หรือแอปพลิเคชันที่ช่วยในการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยสร้างความตระหนัก สร้างกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน เช่น การจัดแข่งขันหรือการแสดง รวมถึงการอบรมครูเพื่อพัฒนาทักษะการสอนที่ทันสมัย สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนในยุคใหม่ ปรับปรุงวิธีการสอนตามความต้องการของนักเรียนและการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและสถาบันการศึกษา ที่ควรตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ของการเรียนกระบี่กระบองในฐานะศิลปะ

การป้องกันตัวและกีฬา เพื่อให้กระป๋องยังคงเป็นมรดกภูมิปัญญาที่สอดคล้องกับยุคสมัย และมีบทบาทสำคัญในวงการกีฬาไทยและระดับสากล

เอกสารอ้างอิง

กรมพลศึกษา. (2558). *ศิลปะมวยไทย*. สถาบันอนุรักษ์ศิลปะมวยไทย.

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2559). *กีฬาภูมิปัญญาไทย : มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2566, สืบค้นจาก

http://book.culture.go.th/ich_sport/mobile/index.html#p=4.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ครูยุคใหม่...สร้างเด็กไทย 4.0*. สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2566, สืบค้นจาก <https://www.kroobannok.com/82870>.

กฤษดา ชันทะสีมา. (2566). *กระบี่กระบอง: มรดกภูมิปัญญาไทยและทิศทางการศึกษาเพื่อครูยุคใหม่* (สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2566.

กัญญารัตน์ คำวิชัย, สุนันทา ศรีศิริ และพิมพ์มา ม่วงศิริธรรม. (2566). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ พลศึกษาแบบผสมผสานที่มีต่อทักษะไม้ตี ในรายวิชาการกระบี่กระบองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารศาสตร์การศึกษาและการพัฒนามนุษย์*, 7(1), 52-68.

คมสันต์ พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2566). *กระบี่กระบอง: มรดกภูมิปัญญาไทยและทิศทางการศึกษา เพื่อครูยุคใหม่* (สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2566.

ชนะ ฤทธิธรรม. (2566). *กระบี่กระบอง: มรดกภูมิปัญญาไทยและทิศทางการศึกษาเพื่อครูยุคใหม่* (สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2566.

ชาญณรงค์ สิงห์รัตน์. (2566). *กระบี่กระบอง: มรดกภูมิปัญญาไทยและทิศทางการศึกษาเพื่อครูยุคใหม่* (สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2566.

ณัฐปกรณ์ มะลิทอง. (2568). *กระบี่กระบอง: มรดกภูมิปัญญาไทยและทิศทางการศึกษาเพื่อครูยุคใหม่* (สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2568.

บริษัท สารสู่นาคท จำกัด. (2565). *ก้าวต่อไปของ'วิชาประวัติศาสตร์' สารตั้งต้นเรียนรู้อดีต สู่โลกอนาคต* *อิสรภาพแห่งความคิด ไทยโพสต์*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2566, สืบค้นจาก <https://www.thaipost.net/news-update/287158/>.

ประกาศิต รัชศิริ และภาคภูมิ รัตนโรจนากุล. (2558). ความคาดหวัง สภาพ และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน รายวิชา พ 32102 พลศึกษา (กระบี่) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 9(1), 93-111.

ประพนธ์ ชิตปราง. (2568). *กระบี่กระบอง: มรดกภูมิปัญญาไทยและทิศทางการศึกษาเพื่อครูยุคใหม่* (สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2568.

- ผดุง จิตเจื้อจุน. (2561). กีฬา กระบี่กระบองเป็นการละเล่นของไทย มีมาแต่สมัยอยุธยา : โดย ผดุง จิตเจื้อจุน. มติชนออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2566, สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_979191.
- พงศธร อิมอุตม. (2563). กระบี่กระบองศิลปะการต่อสู้ของไทย ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง. สำนักดาบเพชรพุทไธฯ สาขาวัดจำปา บางระมาด. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2566, สืบค้นจาก <https://news.trueid.net/detail/OBdaEgkP0zpr>.
- พิชัยณรงค์ กงแก้ว. (2564). แนวทางการจัดการเรียนการสอนกีฬากกระบี่กระบอง เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์กีฬาภูมิปัญญาไทย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. 15(3), 60–77.
- พอง เกิดแก้ว. (2561). กระบี่กระบอง: มรดกภูมิปัญญาไทยและทิศทางการศึกษาเพื่อครูยุคใหม่ (สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2561.
- มูลนิธิสยามกัมมาจล. (2566). ครูยุคใหม่” ต้องมีมากกว่า “จิตวิญญาณความเป็นครู. สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2566, สืบค้นจาก https://www.scbfoundation.com/media_knowledge/document/292/ครูยุคใหม่-ต้องมีมากกว่า-จิตวิญญาณความเป็นครู-13091.
- รณชัย อภิวงค์งาม. (2561). การใช้แบบฝึกไม้ตีกระบี่กระบองที่มีต่อสมรรถภาพทางกายของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ.
- วรกุล นนทกรัส. (2564). ผลการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้เทคนิคช่วยจำที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กระบี่กระบองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิต ชีเชิญ. (2561). กระบี่กระบอง: มรดกภูมิปัญญาไทยและทิศทางการศึกษาเพื่อครูยุคใหม่ (สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2561.
- วิจิต ชีเชิญ. (2566). กระบี่กระบอง: มรดกภูมิปัญญาไทยและทิศทางการศึกษาเพื่อครูยุคใหม่ (สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2566.
- สรรค์สร้าง แก้วเกิด. (2568). กระบี่กระบอง: มรดกภูมิปัญญาไทยและทิศทางการศึกษาเพื่อครูยุคใหม่ (สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2568.
- สถานีรักโลก EarthStation. (2568). เจาะลึกดาบพุทไธสวรย์ รุ่น 3 เข้มขลัง!! ดังไกล 35 ประเทศทั่วโลก (วไรตี้สัปดาห์ Ep.171. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2568, สืบค้นจาก <https://youtu.be/4LtqmfDupbQ?feature=shared>.
- สายรุ้ง เหมือดชัยภูมิ, จุฑามาศ บัตรเจริญ, และอัจฉรา เสาวเฉลิม. (2563). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พลศึกษา ในรายวิชาการกระบี่กระบองที่มีต่อความสนุกสนานของนักเรียนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการ, 46(2), 130–140.
- สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสุโขทัย. (2562). ปรับบทบาทของครูยุคใหม่. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2566, สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/share/v/MkekujgNp6q898ne/>.

- สุขุม อันขวัญเมือง. (2566). ระเบียบกระทรวง: มรดกภูมิปัญญาไทยและทิศทางการศึกษาเพื่อครูยุคใหม่ (สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2566.
- สุจิตรา สุนทรทรัพย์. (2540). การวิเคราะห์คุณลักษณะไทย คุณค่าและกระบวนการถ่ายทอดศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวแบบไทย : ระเบียบกระทรวง. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต] จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อธิษฐ์ พุทธิพิมเสน. (2566). ระเบียบกระทรวง: มรดกภูมิปัญญาไทยและทิศทางการศึกษาเพื่อครูยุคใหม่ (สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2566.
- Eduzones. (2025). สรุปการสำรวจความคิดเห็น รายวิชาอันนี้แหละที่ควรถูกยกเลิกมากที่สุด. สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2568, สืบค้นจาก <https://www.eduzones.com/2025/02/26/vote-criticize/>.
- The Active. (2566). นักการศึกษา แนะนำ สร้าง ครูยุคใหม่ หลุดกรอบรัฐ กล้าตั้งคำถาม เปลี่ยนสังคม. สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2566, สืบค้นจาก <https://theactive.net/news/learning-20230218/>.